

DOĞUMSAL BENLER (Konjenital nevüs)

Doğumsal ben nedir ?

Doğumsal ben, bebek doğduğu zaman vücudunda bulunan ve zaman içinde değişim gösterebilen kahverengi benlere verilen isimdir. Bu benlerden küçük çaplı olanlar, nadiren doğum sırasında mevcut olmayıp, yaşamın ilk 2 yılında ortaya çıkabilir ki bunlara “*geç ortaya çıkan doğumsal ben*” adı verilir.

Doğumsal benler kaçaya ayrılır ?

Doğumsal benler, çocuğun bedeni gelişip büyüdükçe, onunla orantılı olarak büyüme gösterir. Bu benler, *erişkin yaşta* ulaşacakları nihai büyüklüklerine (çaplarına) göre 4 gruba ayrılır.

1.5 cm’den küçük olanlara “küçük doğumsal ben” (Resim 1)

1.5-20 cm arasında olanlara “orta büyüklükte doğumsal ben” (Resim 2)

20 cm’den büyük olanlara “büyük doğumsal ben” (Resim 3)

40 cm’den büyük olanlara “dev doğumsal ben” denir. (Resim 4)

Doğumsal benler ne sıklıkta görülür ?

Küçük doğumsal benler yaklaşık olarak 100 doğumda bir, büyük olanlar 20 000 doğumda bir ve dev doğumsal benler 500 000 doğumda bir görülür.

Doğumsal benlerin görünümü nasıldır ?

Küçük ve orta çaplı doğumsal benler genellikle keskin sınırlı, düz yüzeyle, açık ya da koyu kahverengi lekeler şeklinde, kimi zaman da üzeri pütürlü kahverengi kabartılar olarak ortaya çıkar. Üzerlerindeki renklerde hafif farklılıklar (kahverengi tonları, siyah, gri gibi) olabilir ve yüzeylelerinde etraf deriden daha yoğun ve belirgin kıllar bulunabilir (Resim 2). Zaman içinde yüzeylede pütürlenme ya da mevcut olan kabartılarda daha da belirginleşme ve ince kıllarda kalınlaşma görülebilir.

Büyük çaplı doğumsal benler, kahverengi ya da siyah renkli deriden kabarık plaklar şeklindedir, sıklıkla üzerlerinde “kaldırım taşı” benzeri kaba pütürler ve sert kıllar bulunur. Sıklıkla, açık-koyu kahve, siyah, gri gibi farklı renkleri içerir (Resim 3).

Dev doğumsal benler, genellikle sırt gibi vücudun geniş bir yerinde yerleşir ve derinin büyük bir kısmını kaplar. Kahverengi ve siyah renkli minik ve büyük kabartılar, kalın, sert kıllar içerir (Resim 4).

Büyük ve dev doğumsal benlerin etrafında birkaç adet ya da çok sayıda daha küçük çaplı “uydu” (satelit) adı verilen benler bulunabilir.

Doğumsal benler tehlikeli midir ?

Doğumsal benlerin üzerinde nadir de olsa deriye renk veren melanosit adlı hücrelerden köken alan “melanom” adı verilen *ben kanseri* gelişebilir. Melanom gelişme riski benin büyüklüğü ile ilişkilidir. Küçük ve orta boydaki benler için risk çok düşüktür ve genellikle ergenlik çağından sonra ortaya çıkar. Büyük ve dev doğumsal benler için ise risk belirgin olarak daha yüksektir (%4.5-10) ve melanom gelişimi ilk yaşlarda, çoğunlukla ergenlik öncesi olabilir.

Özellikle baş, boyun ve sırtta yerleşen büyük ve dev doğumsal benlerin varlığında (Resim 4) “nörokütanöz melanozis” adı verilen santral sinir sistemi tutulumunun eşlik ettiği hastalık da görülebilir. Bu durumda sıklıkla ilk 3 yaş içerisinde bebekte sürekli bir uyuklama hali, huzursuzluk, baş ağrıları, tekrarlayan kusmalar ve epilepsi nöbetleri şeklinde bulgular görülür.

Doğumsal benler nasıl takip edilmelidir ?

Doğumsal benlerin takibi hastadan hastaya farklılık gösterir. Benin yerleşim yeri, büyüklüğü, kozmetik ve psikososyal açıdan yarattığı olumsuz etkileri göz önüne alınmalıdır.

Küçük boyutlu ve düzgün yüzeyli, vücudun kolayca izlenebilecek bir alanına yerleşmiş doğumsal benler düzenli aralıklarla (6 ay-1 yıl gibi) dermatologlar tarafından takip edilebilir. Takip dermoskopik inceleme ile yapılmalıdır. Dermoskopik inceleme, benlerin dermoskop adı verilen bir cihazla incelenmesi yöntemidir. Dermoskopik inceleme, benlerin dermoskop adı verilen bir cihazla incelenmesi yöntemidir. Dermoskop, özel ışık sistemi olan bir büyüteç gibi düşünülebilir. Bu özel ışık sistemi sayesinde doktora derinin üst tabakalarını inceleme olanağı verir. Böylece bende potansiyel olarak oluşabilecek kanser gelişimi açısından meydana gelebilecek değişiklikler daha erken dönemde saptanabilir. Esasında küçük çaplı benlerde, kanser gelişme riski genellikle ergenliğe giriş sonrası olduğundan, çocuğun lokal anesteziye hazır olabileceği 12-13 yaşlarını beklemek daha mantıklı olup, bu arada da benin takibi uygun olur. Saçlı deri gibi takibi zor olan bölgedeki benler ise, gerekirse takibe alınmadan hemen cerrahi olarak çıkartılabilir.

Büyük boyutlu, yüzeyi düzgün olmayan, hızla değişiklik gösteren (büyüme, kabarma, renk değiştirme gibi) doğumsal benler dermatolog tarafından değerlendirildikten sonra sıklıkla en erken dönemde cerrahi olarak çıkartılır.

Doğumsal benlerin cerrahi olarak çıkartılması tehlikeli midir ?

Sanılanın aksine benlerin çıkartılması bir tehlike arz etmez, tersine kanser şüphesi taşıyan bir benin erken dönemde ve uygun teknikle çıkartılması hayat kurtarabilir.

Doğumsal benlerin üzerinde kanser gelişme riski azaltılabilir mi ?

Güneş ışığı kanser gelişiminde ek bir risk faktörüdür. Bu nedenle hem beni hem de giysi dışında kalan derinin tamamını güneş ışığından korumalıdır. Bunun için saat 10:00-17:00 arasında mecbur kalmadıkça kızgın güneş altına çıkmamalı, çıkmak zorunda kalındığında ise en az 30 koruma faktörlü güneşten koruyucu kremler kullanılmalı, geniş kenarlı şapka ve giysilerle çıplak ten örtülmeye çalışılmalıdır.

Resim 1: Karında “küçük doğumsal ben”

Resim 2: Kolda “orta büyüklükte doğumsal ben”

Resim 3: Karın sağ yan kısımda “büyük doğumsal ben”

Resim 4: Sırt ve kalçada “dev doğumsal ben”